

УДК 37.013.74

Гаврилюк С. М.

аспірант кафедри педагогіки і методики викладання
історії та суспільних дисциплін

Національний університет “Чернігівський колегіум” імені Т. Г. Шевченка

ПРИЗНАЧЕННЯ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Вивчення світового педагогічного досвіду, порівняльний аналіз педагогічних систем і теорій різних країн є одним із важливих шляхів удосконалення теорії та практики національної освіти. Це сприяє глибшому теоретичному і практичному осмисленню змін політичної стратегії у галузі освіти та змін самого типу освітньої політики, розвитку національної школи, її інтеграції у світовий педагогічний процес. Методологічне обґрунтування порівняльно-педагогічних досліджень зумовлене насамперед тим значним місцем, яке посіла порівняльна педагогіка у зарубіжній науці, де вона визначається як наука, метою якої є виявлення, аналіз, роз’яснення схожостей та відмінностей педагогічних явищ у їх взаємозв’язку з політичним, соціальним та культурним контекстами [1, с. 58].

Предметом дослідження порівняльної педагогіки можна вважати стан, тенденції та закономірності розвитку освіти на глобальному, регіональному та локальному рівнях, порівняння (компаративізм) міжнародного та вітчизняного педагогічного досвіду з метою взаємозбагачення національних освітніх культур [2, с. 10].

За твердженням О. Будник, порівняльна педагогіка (компаративна) – це галузь педагогічної науки, предметом якої є вивчення, аналіз, порівняння та оцінювання освітніх систем у різних країнах, подібних та відмінних рис і тенденцій в галузі освіти та виховання, перспективи освітньої політики. Пошук загального й специфічного в освітніх системах різних народів дозволяє знаходити і науково тлумачити освітні традиції, системи, збагачувати національну педагогічну культуру за рахунок міжнародного досвіду [3, с. 9].

Компаративно-педагогічні дослідження спрямовуються на закордонний історичний і сучасний досвід освіти та педагогіки не як на самотету, а задля зіставлення з вітчизняним досвідом, що вможливує краще розуміння закономірностей та тенденцій розвитку освіти у національному та світовому вимірах. Наприклад, компаративно-педагогічні дослідження іспанського педагога Лоренсо Лузуріаги, що охоплювали германомовний, англомовний, романомовний, іспаномовний та інші напрями, були необхідні задля пошуку причин відставання Іспанського Королівства від розвинених європейських держав в освітній сфері [4, с. 118].

Порівняльна педагогіка вможливує і розкриття методологічних універсалій в історії світової педагогічної думки [5, с. 8].

Нарешті, значення порівняльної педагогіки вагоме в зв'язку з тим, що в Україні освітні реформи, визначені законодавчими і стратегічними документами, спрямовані на синхронізацію української шкільної освіти з освітою у провідних країнах ЄС та США.

Список літератури

1. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія. Київ : Педагогічна думка, 2015. 176 с.

2. Порівняльна педагогіка: конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 015 “Професійна освіта”; упоряд. Є. Л. Скворчевська. Харків : ДБТУ, 2022. 117 с.

3. Будник О. Б. Порівняльна педагогіка: методичні рекомендації до вивчення курсу. Івано-Франківськ, 2016. 76 с.

4. Зайченко Н. І. Педагогічні студії Лоренсо Лузуріаги. І. Компаративно-педагогічні пошуки Лоренсо Лузуріаги “іспанського” періоду: монографія. Київ : Вид. Ямчинський О.В., 2024. 175 с.

5. Зайченко Н. І. Методологічна універсалія теоретичної педагогіки середини ХІХ ст.: іспано-українські аналогії. *Сучасні світові тенденції розвитку науки та інформаційних технологій*. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 26–27 травня 2023). Запоріжжя: АА Тандем, 2023. С. 8–11.

6. Педагогічна компаративістика – 2015: трансформації в освіті зарубіжжя та український контекст: матеріали наук.-практ. семінару (Київ, 11 червня 2015 р.) / за заг. ред О. І. Локшиної. Київ : Педагогічна думка, 2015. 288 с.

Єськова А. М.

викладач, вища категорія,

Відокремлений структурний підрозділ

“Костянтинівський індустріальний фаховий коледж

ДВНЗ “Донецький національний технічний університет”

ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ: ЦИФРОВЕ ТА ЕМОЦІЙНЕ ВИГОРАННЯ

Синдром вигорання сьогодні є темою, яка широко досліджується в сучасній психології. Його визначення та обсяг є предметом міжнародної наукової дискусії. Вигорання вперше було виявлено в соціальних професіях, пізніше в усіх професійних сферах, де люди відчували стрес, і в ситуаціях передбачуваної перевтоми. У цьому контексті обговорювалося “вигорання” та очікувалося його лікування, переважно методами, спрямованими на полегшення, відпочинок і розслаблення.

Синдром вигорання має різноманітну феноменологію: психічне та фізичне здоров'я, емоційне виснаження, професійна дезадаптація, зниження продуктивності та професійної мотивації, формування негативного ставлення до професійної діяльності, порушення системи міжособистісних стосунків, формування залежної поведінки тощо.

Феномен вигорання найчастіше спостерігається у представників так званих допомагаючих професій, а саме медичних працівників, педагогів, соціальних працівників, психологів і психотерапевтів. Проте перелік професій, які відносяться до групи ризику розвитку професійного вигорання, постійно розширюється.

Вигорання вважається особливим типом тривалого професійного стресу, який є результатом міжособистісних вимог на роботі. Тому сьогодні загальноприйнято вважати, що “негативний стрес” (дистрес) є ключовим феноменом в етіопатогенезі вигорання та іншими важливими патогенетичними факторами є “завантаженість щоденною рутинною” та “розчаровані очікування” [1;2]. Симптоми вигорання дуже складні та індивідуальні. Емоційні симптоми по суті складаються з відчуття виснаження, дратівливості та внутрішнього неспокою. Усі поведінкові симптоми є спробами вирішити основну проблему зовні чи всередині за допомогою зусиль.

М. Буріш вважає, що “Вигорання – психологічний термін, що означає симптомокомплекс наслідків тривалого робочого стресу та певних видів професійної кризи” [3, с. 75].

Останнім часом наукова спільнота звертає увагу на появу нової форми вигорання – цифрове вигорання. Широке використання Інтернету кардинально змінило наше життя в 21 столітті. Незважаючи на те, що ця технологія покращила багато аспектів нашого життя, і тепер вона є невід'ємною частиною повсякденного життя, включаючи роботу, приватне життя та соціальне функціонування. Людина, яка страждає від інтернет-залежності, може не усвідомлювати цього, і це залишається нерозпізнаним її родичами, друзями та колегами. Інтернет-адикцію (ІА) можна класифікувати як розлад компульсивно-імпульсивного спектру на основі симптоматики.

Описані вище відчуття та їхній вплив на загальне психічне та фізичне здоров'я посилюються тим фактом, що до певної міри інші способи, на які людина мала би поклатися, щоб розслабитися, звільнитися чи заспокоїти своє життя (наприклад, заняття спортом, подорожувати, більше спілкуватися) нажаль, на даний час залишаються